

Aan
De voorzitter van het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire

Contactpersoon	Telefoonnummer
Thijs Slippens (Cft)	+5999 461 9081
Datum	E-mail
5 december 2011	info@cft.an
Ons kenmerk	Uw kenmerk
Cft 201100865	
Pagina	Bijlagen
1/6	-

Onderwerp
Advies 3e UR en BW Bonaire

Geachte heer Thodé,

Inleiding

Op 26 oktober jl. ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van u de concept 3e uitvoeringsrapportage 2011 inclusief het voorstel tot 3de begrotingswijziging 2011. De inhoud van deze conceptrapportage is per mail tussen de afdeling Financiën van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) en het Cft besproken. Onderstaande toetsing van het Cft vindt plaats op basis van de informatie zoals verstrekt door het OLB, die verantwoordelijk is voor de juistheid en volledigheid van de ingediende cijfers.

Conclusies

Op basis van de door u ingediende 3^e uitvoeringsrapportage 2011 komt het Cft tot de volgende conclusies:

- Naar mening van het Cft is er sprake van wederom een volwaardige rapportage, waarmee een gedegen uitspraak kan worden gedaan over de te verwachten uitkomst van het begrotingssaldo ultimo 2011. Het OLB zal naar verwachting sluiten op een positief saldo van circa USD 0,3 mln.
- De voorgestelde derde begrotingswijzigingen leiden niet tot een onevenwichtige begroting. Het Cft oordeelt dan ook positief over de voorstellen tot begrotingswijziging.
- Op het gebied van het Financieel beheer heeft het OLB voortgang geboekt. Het Cft vraagt extra aandacht voor enkele onderwerpen van het financieel beheer die nog niet vlot lopen.

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius

en Saba

De Rouvilleweg 39

Curaçao

Telefoon (+5999) 461 9081

Telefax (+5999) 461 9088

E-mail info@cft.an

Internet www.cft.an

- Ondanks het beperkte positieve saldo, constateert het Cft een forse verbetering van de liquiditeitspositie van het openbaar lichaam. Het Cft ontvangt hier graag een nadere toelichting op.

Begrotingsuitvoering

Het OLB verwacht ultimo 2011 een totaal aan lasten en baten te realiseren van circa USD 50 mln. Er zal naar verwachting circa USD 0,3 mln minder worden uitgegeven dan dat er aan baat wordt ontvangen. In deze rapportage valt wederom op dat het zwaartepunt aan lasten, en in mindere mate ook voor wat betreft de baten, valt aan het eind van het jaar. Voor de lasten geldt dat er in het laatste kwartaal naar verwachting ruim USD 28 mln wordt uitgegeven, terwijl in de drie voorgaande kwartalen in totaal een realisatie van circa USD 22 mln heeft plaatsgevonden. Ten aanzien van de baten geldt dat er tot en met het derde kwartaal ruim USD 26 mln is gerealiseerd, terwijl de verwachting voor het vierde kwartaal is dat er nog circa USD 24 mln aan baten binnenkomen. De oorzaak van dit zwaartepunt aan het eind van het jaar zijn met name de lasten bij de Algemene Uitgaven en de baten en lasten bij het Bestuursapparaat.

3^e Begrotingswijziging

Er wordt een aantal begrotingswijzigingen voorgesteld, voorzien van een heldere toelichting. Het Cft en het OLB hebben per mail nog contact gehad over enkele nadere toelichtingen. De wijzigingen voor 2011 bedragen afgerond USD 788.000 (meerjarig USD 225.000), zijn in termen van baten en lasten aan elkaar gelijk en de begroting blijft daardoor in evenwicht. Het Cft oordeelt daarmee dan ook positief over deze voorstellen tot wijziging van de begroting 2011 en de meerjarige doorwerking daarvan.

Met betrekking tot de batenkant kan nog worden opgemerkt dat de structurele opbrengst inzake de grondbelasting van USD 225.000 wellicht na dit derde kwartaal van 2011 een aanvullende meevaller kent. Met betrekking tot de bekostiging van de ondersteuning van de bedrijfsvoering van de door het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen overgenomen bekostiging van de scholen, zijn de baten afkomstig uit Nederland al eerder verwerkt. In deze begrotingswijziging zijn de daaraan gekoppelde lasten opgenomen. Tenslotte is het goed te beseffen dat de structureel doorwerkende lasten vanaf 2012, zoals die zijn opgevoerd voor de totstandkoming van de beveiliging/alarmsysteem bij agrarische zaken, dierenzorg en slachthuizen een grove raming betreft. Dit betekent dat mogelijk later bij een nieuwe begrotingswijziging e.e.a. zal moeten worden gewijzigd, indien later blijkt dat het kostenplaatje er anders uitziet dan nu wordt voorzien.

De voorgestelde begrotingswijzigingen dienen nog door de Eilandsraad te worden goedgekeurd, waarna deze wederom ter beoordeling aan de minister van BZK dienen te worden voorgelegd. Het Cft kijkt dan ook uit naar de door de Eilandsraad goedgekeurde begrotingswijzigingen.

Liquiditeitsontwikkeling

Het OLB heeft onlangs een geactualiseerde liquiditeitsprognose opgestuurd, betrekking hebbende op de periode november en december 2011. In deze prognose zijn tevens de realisatiecijfers over de periode januari tot en met oktober 2011 opgenomen. Uitgaande van de werkelijke GMB-stand en rekening houdend met de vrije uitkering waarover het OLB nog beschikt sluit het openbare lichaam volgens het Cft het jaar af met een positief saldo van circa USD 6,7 mln. Dit is als volgt gespecificeerd:

GMB per 31/10	Prognose ontvangst 1 nov t/m 31 dec (excl. vrije uitkering)	Prognose uitgaven 1 nov t/m 31 dec	Stand per 31 dec. excl. de te ontvangen vrije uitkering	Beschikbare vrije uitkering	Verwachte liquiditeits resultaat
3.201.913	3.500.620	8.600.950	(1.898.417)	8.566.440	6.668.023

Ten opzichte van 1 januari 2011 betekent dit een verwachte toename van circa 5,7 mln. Graag ontvangen wij een verklaring voor deze kasmeevaller.

Voorts willen wij in dit verband opmerken dat het beginsaldo (USD 878.547) zoals per 1 januari 2011 opgenomen in de liquiditeitsprognose van het OLB circa USD 123.000 lager is dan het werkelijke saldo van het GMB per genoemde datum (USD 1.001.799). Dit heeft betrekking op een verschuiving in de verantwoorde daglimiet. Het Cft verzoekt Bonaire om het beginsaldo met dit verschil te corrigeren. Ook de verantwoorde ontvangsten (exclusief vrije uitkering) en uitgaven uit de rapportage tot en met oktober wijken af van de ontvangsten en uitgaven conform het GMB. De verschillen bedragen respectievelijk USD 6,1 mln minder ontvangsten en USD 4,2 mln minder uitgaven. Het Cft ontvangt graag een verklaring voor vorengenoemde verschillen.

Verder blijkt uit de jaarrekening 2010 dat het OLB buiten het GMB systeem drie bankrekeningen bijhoudt. Het saldo van deze rekeningen bedroeg per 31 december 2010 in totaal circa USD 0,7 mln. Omdat het Cft geen enkel inzicht heeft in de mutaties die via deze rekeningen lopen, is er bij het OLB op aangedrongen deze rekeningen op te heffen. Het OLB heeft onlangs aangegeven dit te hebben gedaan. Het Cft zou graag nog een bericht van de bank zien waaruit blijkt dat deze bankrekeningen daadwerkelijk zijn opgeheven.

Tenslotte wenst het Cft op te merken dat het positieve verwachte begrotingsresultaat (in termen van baten en lasten) ultimo 2011 van circa USD 0,3 mln nagenoeg overeen komt met het positieve saldo in termen van liquide middelen. Om de aansluiting tussen enerzijds het baten lasten stelsel en anderzijds het kasstelsel te kunnen maken (en eventuele verschillen, dan wel mutaties te kunnen verklaren) is het Cft voornemens om met ingang van volgend jaar bij de kwartaalrapportages een zogenaamd kasstroomoverzicht op te vragen. Het Cft is inmiddels bezig om het conceptformat voor de uitvoeringsrapportages in 2012 op te stellen. Uiteraard zal het OLB tijdig bij deze exercitie worden betrokken.

Financieel beheer

In bijlage C geeft het OLB informatie over de stand van zaken van het financieel beheer. Daarnaast wordt in het Verslag Bestuurscollege Bonaire ook een toelichting gegeven op het financieel verbeterproces. Uit de geleverde informatie constateert het Cft dat het OLB de afgelopen periode enige voortgang heeft geboekt in het verbeterproces van het financieel beheer. De jaarwerkplannen om te komen tot de begroting 2012 zijn af. Ook zijn belangrijke stappen gezet in de verandering van de organisatie in de richting van een directiemodel. De inrichtingsplannen per directie zijn gereed en het bestuurscollege heeft ingestemd met de verdere uitwerking daarvan. Daarnaast geeft de afdeling Financiën invulling aan de kassafunctie, en ook invulling aan de nieuwe taken rondom de lokale heffingen en daarmee gepaard gaande nieuwe eilandverordeningen. Het OLB heeft ook het planning en control proces voortvarend aangepakt, waarbij alle diensten zijn betrokken. Ook de overheids-NV's en gelieerde instellingen zijn in het planning en control proces geïncorporeerd. Met betrekking tot de onderwerpen Onderhoudsniveau kapitaalgoederen en het grondbeleid is tevens voortgang geboekt.

Naast voortgang in bepaalde onderwerpen van het financieel beheer constateert het Cft ook dat de voortgang van enkele verbeterpunten niet vlot verloopt. Het Cft vraagt het OLB bijzonder aandacht te besteden aan de volgende punten:

1. Verplichtingenadministratie: het OLB meldt dat de planning wederom is verschoven. Hiermee zou in het tweede kwartaal zijn begonnen, maar door het vervroegd stoppen van de senior controller is dat wederom verschoven. Het Cft juicht het toe dat het OLB binnen de Doeluitkering naar financiële ruimte zal zoeken voor extra ondersteuning hiervoor. Ook binnen de WolBES/FinBES implementatiegelden zal het het OLB naar mogelijkheden zoeken om dit punt op te kunnen pakken.
2. Voor het afronden van de verplichtingenadministratie heeft het OLB technische ondersteuning uit Nederland nodig. Het Cft adviseert het OLB om na te gaan of dit kan worden gefinancierd uit de middelen die de Minister van BZK tijdens zijn laatste bezoek beschikbaar heeft gesteld aan de openbare lichamen. Dit past binnen de gemaakte afspraken met de Minister aangezien een deel van de gelden bestemd zal zijn voor de versterking van de bestuurlijke en financiële administratie (brief BZK 2011-2000509076)
3. Subsidiebeleid: het OLB rapporteert al enige tijd dat de subsidieverordening moet worden aangepast en door het bestuurscollege en de eilandsraad moeten worden goedgekeurd. Dit zal volgens het OLB in het vierde kwartaal plaatsvinden. Het Cft wenst te weten of dit inhoudt dat dit jaar nog de nieuwe subsidieverordening zal worden goedgekeurd en vastgesteld.

Verbeterplan 2011 – 2015

Het OLB heeft een concept verbeterplan 2011 – 2015 opgesteld. Dit plan zal in gezamenlijkheid met het Cft verder worden uitgewerkt. Daarbij zullen naast de verbeterpunten uit het Toetsingskader en de verbeterpunten van de afdeling Financiën zelf, ook de bevindingen en aanbevelingen van de accountant naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2010 worden meegenomen.

Tijdens de laatste Financieel Beheer dagen in september 2011 heeft de accountant een groot aantal actiepunten geïdentificeerd. Tijdens deze dagen is met de openbare lichamen afgesproken dat alle actiepunten zullen worden geïnventariseerd. Vervolgens zullen in gezamenlijkheid prioriteiten worden gesteld en worden uitgezet in de tijd. Enkele medewerkers van het Cft zullen in de week van 5 december 2011 op Bonaire zijn om hier concrete afspraken over te maken.

Doeluitkering

Het OLB heeft totaal een bedrag van € 2.016.000,- ontvangen (80% van 2009 en 60% van 2010) uit de Doeluitkering. De middelen uit de Doeluitkering zijn bestemd voor de implementatie van het project "Verbeteren Overheidsorganisatie Bonaire 2008 – 2011" en de kosten van het Hoofd Financiën tot en met 31 juli 2011. In de uitvoeringsrapportage geeft het OLB naast een financieel overzicht nu ook een inhoudelijke rapportage van de Doeluitkering. Hierdoor is het duidelijk welke specifieke activiteiten zijn uitgevoerd in het kader van de implementatie "Verbeteren Overheidsorganisatie Bonaire 2008 – 2011". Het Cft vraagt het OLB om in de volgende voortgangsrapportages van de Doeluitkering een paragraaf op te nemen waarin wordt opgenomen welke resterende activiteiten nog moeten worden uitgevoerd in de komende periode.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Namens deze,

De secretaris van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

drs. C. van Nieuwamerongen

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De gedeputeerde van Financiën van Openbaar Lichaam Bonaire

De eilandsecretaris van Openbaar Lichaam Bonaire

Het hoofd Financiën van Openbaar Lichaam Bonaire